

המיטרה הר-הבית

מבט עכשווי על האיומים על הר-הבית
מצד גורמים קנאים ומשיחיים

"והיה למקדש ולאבן נגף..." (ישעיהו ח', 14)

ירושלים, ינואר 2001

קשב
KESHEV

מרכז למגנת הדמוקרטיה בישראל (ג'ר) |
THE CENTER FOR THE PROTECTION OF DEMOCRACY IN ISRAEL

"קשב", מרכז למגנת הדמוקרטיה בישראל, הוקם לאחר רצח ראש הממשלה יצחק רבין ז"ל על ידי קבוצה של אנשי רוח, משפטנים, אנשי אקדמיה ואנשי ציבור במטרה להגן ולקדם את ערכי הדמוקרטיה בישראל. קשב לא קשור לגוף פוליטי כלשהו והוא מבסס את פעילותו על תרומות בלבד.

בין הגופים העיקריים התומכים בפעילות קשב הקרן החדשה לישראל והאיחוד האירופי.

קשב הוא הגוף היחיד בישראל שחוקר ואוסף באופן שיטתי מידע על מגמות של דה-לגיטימציה כלפי מוסדות הדמוקרטיה, על גופים המחזיקים באידיאולוגיה ובפרקטיקה אנטי-דמוקרטית, על הסתה ואלימות על רקע אידיאולוגי ועל אכיפת החוק בנושאים אלה, ועל תפקוד התקשורת בישראל.

החומר נאסף ומנותח לשם הכנת תחקירים, דוחות ודפי מידע. קשב פונה לגורמים ממשליים בנושאים כמו אכיפת החוק, ייזום חקיקה חדשה, מעקב אחר מדיניות ושינויים במדיניות. אנשי קשב עוסקים גם בהסברה, הדרכה וחינוך; משתתפים בימי עיון וסמינרים, ומסייעים לסטודנטים ולתלמידים בחקר הדמוקרטיה והאיומים עליה.

קשב - ת.ד. 48281, ירושלים 91460
טל: 02-5617190 | פקס: 02-5617495
אתר אינטרנט: www.keshev.org.il
דואר אלקטרוני: zabner@zahav.net.il

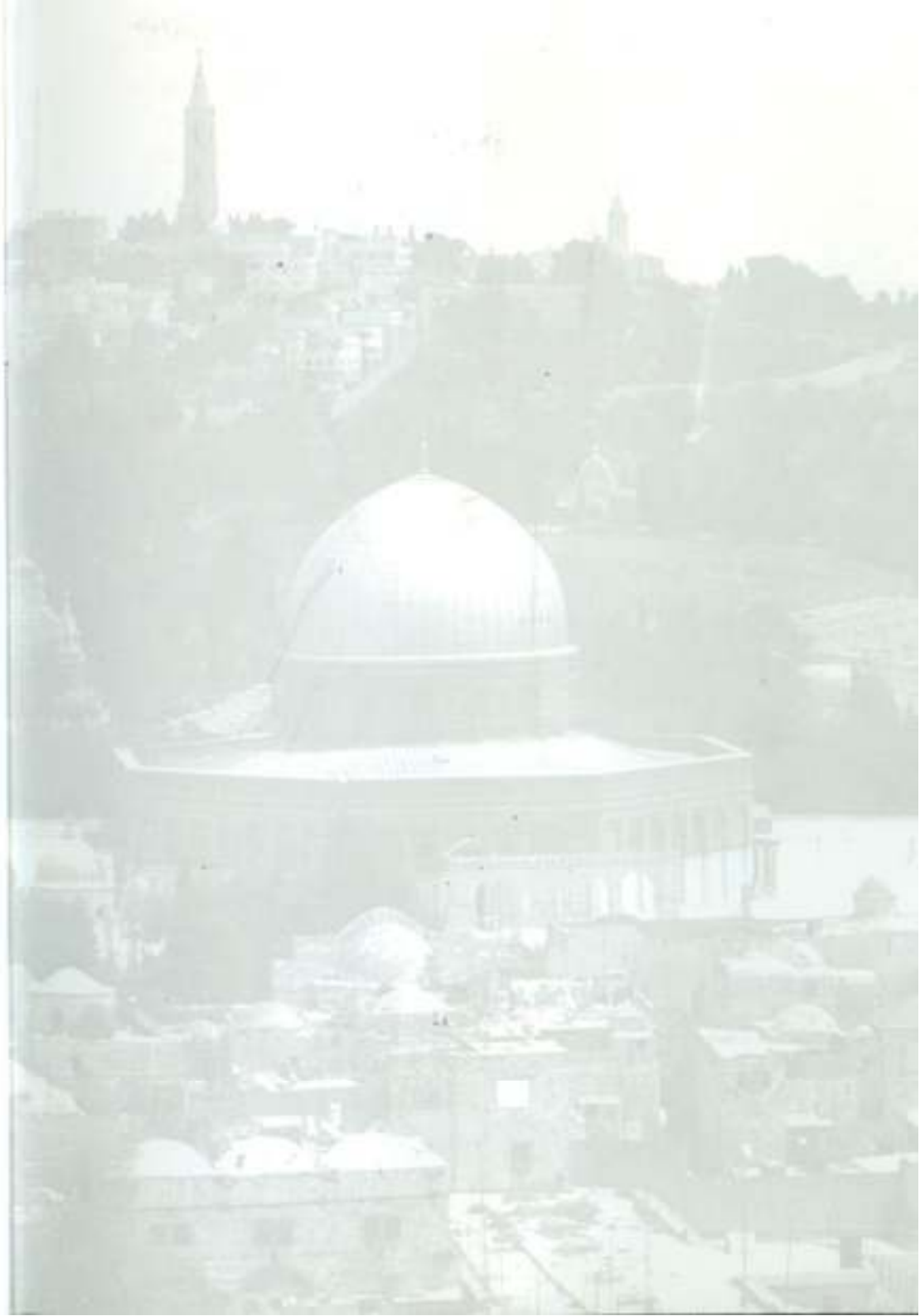
המטרה הר-הבית

מבט עכשווי על האיומים על הר-הבית
מצד גורמים קנאים ומשיחיים

”והיה למקדש ולאבן נגף...” (ישעיהו תי, 14)

כתב: יזהר באר

תודות: גנה איתן, יפתח יעקב, רם לוי, דרר יובל קרניאל

מבוא

המבוא מפרט את המטרות והמטרות של התוכנית, ומסביר את חשיבותה. המבוא מפרט את המטרות והמטרות של התוכנית, ומסביר את חשיבותה. המבוא מפרט את המטרות והמטרות של התוכנית, ומסביר את חשיבותה.

הר-הבית משול להר געש שהלבה הרוגשת שבתוכו מבעבעת ומאיימת להתפרץ - איום שעלול להציב בפני מדינת ישראל סכנה ברמה האסטרטגית-קיומית.

אנו עדים לאחרונה להתרחבות גדולה ולהתגבשות של החוגים היהודים הפועלים למען הר-הבית. לתופעה זו שתי סיבות מרכזיות - חיצונית ופנימית.

החיצונית - חשש מפני הסדר שימסד את המצב הקיים בפועל שבו מוחזק למעשה הר-הבית בידי הפלסטינים. החשש מהסדר גורם ללחץ על הרבנים הדתיים לאומיים וכן על הרבנות הראשית, להסיר את האיסור ההלכתי לעלות להר.

הפנימית - התרחב העיסוק הרעיוני בנושא חידוש עבודת המקדש. הנושא שהיה פעם מחוץ לתודעה, חדר בשנים האחרונות לכל המגזרים הדתיים, ישנה שחיקה של משמעות הכותל ומתרחבת הפעילות הענפה במכון המקדש. אם פעם נושא תקומת המקדש יוחס רק לרצון הקב"ה, מתחזקת כיום הגישה שיש לנקוט הכנות מעשיות לקימום המקדש.

בתזכיר זה מתמקד קשב בקבוצות הקיצוניות היהודיות בגלל פוטנציאל הנפיצות הרב הקיים בפעילותן, ובשל העובדה שרבים מפעיליהן הם בעלי רקורד של הרשעות בפעילות לאומנית אלימה, בהם אנשי כ"ך והמחתרת היהודית. החשש מחתימת הסדר מדיני, קריאותיהם של רבנים שעלולות להתפרש כהיתר לפגיעה במסגדי הר-הבית וקריאות מפורשות שמשמיעים

התפתחות הר-הבית

התפתחות הר-הבית היא תוצאה של תהליכים שונים, הכוללים את התרחבות החוגים היהודים הפועלים למען הר-הבית, ואת החשש מהסדר גורם ללחץ על הרבנים הדתיים לאומיים וכן על הרבנות הראשית, להסיר את האיסור ההלכתי לעלות להר.

קבוצות שוחרי המקדש - דינמיקה של התעצמות

תודעת המקדש הולכת ותופסת תאוצה והראייה - ועידות שוחרי המקדש. האחרונה שבהן, בשנת 1999 - מומנה על ידי משרד הדתות. בממשלה הקודמת היו לפחות שישה שרים שתבעו לאפשר בדרך כלשהי תפילת יהודים על הר-הבית. גם השופט העליון מנחם אילון קרא לממשלת ישראל לשקול את מדיניותה על הר-הבית. לאחרונה, העמיד עצמו ראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט, בראש המאבק על הר-הבית.

עד השנים האחרונות מנו שוחרי המקדש, שראו בהריסת המסגדים שעל הר-הבית יעד הכרחי שחייב להתבצע בידי אדם, לא יותר מכמה עשרות פעילים במספר תנועות קיקיוניות. בחמש השנים האחרונות התרחבו המעגלים של הפעילים והאוהדים בהיקף עצום והתרחבה הסביבה התומכת: האידיאולוגית והציבורית, ברעיון הריסת המסגדים.

בראיון לעיתון "ירושלים", (1.11.1996), אמר נעם לבנת, מראשי תנועת "חי-וקיים", כי הוא שואף למציאות שבה אפשר יהיה "לפוצץ את כיפת הזהב בהר-הבית ולהרים אותה לשמיים". הוא הסביר איך ניתן לעשות זאת: "אם 3 אנשים הולכים לפוצץ את כיפת הזהב, הם סתם משוגעים. אם 30 אנשים עושים את זה, זאת מחתרת. אם 300, זאת תנועה, ואם 3,000 - זאת מהפכה. הכל תלוי בכמה אנשים עושים. השאיפה היא לאסוף כוח ציבורי לכך".

ב-15.9.98 התקיים בבנייני האומה בירושלים "הכנס השנתי של שוחרי המקדש" בהשתתפות אלפים: דתיים לאומיים, חרדים וחילונים. בכנס ההוא הורו הרבנים להתחיל בהכנות המעשיות לבניית בית-המקדש במקום המסגדים. ההזמנות לכנס נשלחו ע"י יו"ר ועדת החוקה של הכנסת חה"כ חנן פורת על נייר מכתבים רשמי של הכנסת. הוא גם שלח ברכה

לאחרונה שוחרי מקדש "להרוס את המסגדים", כמו גם הרצון לנקום את מותו של הרב בנימין כהנא מעמידים את מסגדי הר-הבית כמטרה מרכזית לפיגוע בידי יהודים.

גם לפעילותם של גורמים איסלאמיים ונוצריים קיצוניים יש ועלולה להיות השפעה על הנעשה על הר-הבית. אנו בחרנו להתמקד בפעילותם של הגורמים היהודיים הקיצוניים בגלל שלהערכתנו פוטנציאל הנפיצות הקיים בהם הוא גדול יותר כיום והאיום הנשקף מהם הוא מיידי ומוחשי.

ארגוני תמיכה בכינון המקדש:

על-פי תחקיר קשב לפחות עשרה גופים עוסקים בפועל, במעגל הראשון, בקידום מעשי של רעיון הקמת בית-המקדש השלישי. כל אחד מהגופים המופיעים להלן עוסק בתחום ייחודי לו, אך הוא משתלב באידיאולוגיה הכללית של שוחרי המקדש המתבססת על תורת שלבים, שראשיתה לימוד וחיזוש עבודת המקדש והפולחן ואחריתה בהקמת בית-המקדש במקום מסגדי הר-הבית. במעגל השני קיימת קבוצת תמיכה רחבה הכוללת גופים הלכתיים, כמו, "בית-הדין שליד הר-הבית", עמותות מיישבות במזרח ירושלים, כמו "עטרת-כוהנים", שמתמקדות ברכישת נכסים בסמוך לחומות הר-הבית, ישיבות קיצוניות, כמו, ישיבת "שובו-בנים", וחוגים ממועצת יש"ע, "זו ארצנו", "מטה מאמ"ץ", רבנים ומנהיגים קהילתיים.

פרופ' הלל וייס

שוחרי המקדש

גוף על שמאחד את מרבית ארגוני הר-הבית בראשות פרופ' הלל וייס. הרעיון היה "לאחד אצבעות נפרדות לאגרוף אחד", כהגדרת יהודה עציון. אחד הפעילים המרכזיים בתנועת שוחרי המקדש הוא הרב ברוך כהנא, בנו של הרב מאיר כהנא, ראש תנועת כ"ך שנרצח.

מוקלטת. גם חה"כ משה פלד, אז סגן שר החינוך, בירך. באופן סמלי ומוחשי נתנו אז הכנסת וממשלת ישראל את ברכותיהם לתכניות של שוחרי המקדש.

לקראת סעודת המקדש השביעית, בפברואר 1997, פרסמו רבני יש"ע היתר הלכתי מהפכני לעלות אל הר-הבית - איסור שחל עד כה על יהודים על-פי כל הזרמים העיקריים ביהדות. המכתב שכתבו הרבנים, ביניהם דניאל שילה, מראשי ועד רבני יש"ע כלל קריאה "לכל רב אשר לדעתו העלייה מותרת, לעלות בעצמו להר וכן להדריך את בני קהילתו כיצד לעלות על פי כל גדרי ההלכה". מה שהיה עד לפני שנים אחדות עיסוק של מיעוט תמהוני הפך לזרם לגיטימי בציונות הדתית-לאומית.

מסלול ההתעצמות של שוחרי המקדש:

תאריך	האירוע	מספר משתתפים
אפריל 1990	הכנס הפומבי הראשון של ארגוני הר-הבית ("סעודת המקדש").	60 איש
פברואר 1997	הכנס השביעי של "סעודת המקדש".	1,000 איש
ספטמבר 1998	ועידת המקדש הראשון.	2,000 איש
דצמבר 1999	הפגנה למען הר-הבית של "זו ארצנו".	4,000 איש
אוגוסט 2000	הפגנה למען הר-הבית מול שער האריות.	50,000 איש

התנועה לכינון המקדש

בראשות הרב יוסף אלבוים. פעיל מרכזי - יואל לרנר. התנועה מתיימרת לטפל בצדדים המעשיים של חידוש נוהגי הקורבנות ונוהגי מקדש אחרים. התנועה קוראת לחידוש עבודת הקורבנות כאן ועכשיו ומכינה את בגדי הכהונה, כלי המקדש ומשמרות הכוהנים.

הרב יוסף אלבוים

יואל לרנר

מכון המקדש

הוקם ב-1983 על ידי הרב ישראל אריאל, משה נימן ומיכאל בן חורין, ברובע היהודי בירושלים. באמצע שנות ה-80 היה הרב אריאל מועמד מספר 2 בבחירות לכנסת מטעם תנועת כ"ך. בשנות ה-80 הוגש נגדו כתב אישום על ניסיון חדירה להר-הבית על סנת "לעורר מדנים ואיבה בין האוכלוסיה היהודית והערבית". בוועידת המקדש הראשונה בספטמבר 1998 קרא מעל במת בנייני האומה בירושלים "לבוא לוועידה הבאה, בעוד שנה, לא עם חולצות חג לבנות אלא עם בגדי עבודה, לבניין המקדש". גם משה נימן, תושב מצפה יריחו ומיכאל בן חורין, תושב נוב שבגולן, הם אנשי כ"ך לשעבר. הרב אריאל גורס כי המקדש לא ייבנה בדרכי נסים אלא בנייתו דורשת יוזמה פעילה. לפיכך, מכון-המקדש מתמקד בהכנת הכלים

לקראת חידוש 200 המצוות שניתן לקיימן רק בזמן קיום המקדש. במכון

המקדש מוזיאון של כלי מקדש, בשמים, בגדי כהן ועוד. המכון מקבל מימון של המדינה (ממשרד החינוך וממשרד הדתות) ועזרה מצד בנות שירות לאומי. מפעיליו מאשרים כי הם מקבלים תרומות גם מגופים פונדמנטליסטים נוצריים.

הרב ישראל אריאל

ה'וקיים

הוקמה בראשית שנות ה-90 על ידי איש המחותרת היהודית יהודה עציון וקבוצה מאנשי התנחלות בת-עין שבגוש עציון. התנועה מגדירה עצמה כמשיחית - "תנועת גאולה לחידוש מלכות ישראל", ואנשיה מגדירים עצמם כאנשי "תרבות הבית השלישי". בין הפעילים המרכזיים - יואל לרנר.

מייסד מחתרת "גל", שפעלה בשנות ה-70 ומטרתה היו הפיכת ישראל למדינת הלכה ופיצוץ מסגדי הר-הבית (לרנר ישב בכלא שלוש פעמים בשל הרשעות על תוכניות לפוצץ את המסגדים), סרן (מיל) מוטי קרפל ונעם לבנת (אחיה של חה"כ לימור לבנת), איש ישיבת קבר יוסף.

יהודה עציון

אל הר המור

גוף רעיוני, אידיאלי, שפעילו המרכזיים מיצהרו. הרב יצחק שפירא (יצהר), הרב דוד דודקביץ' (יצהר), שי דאזים (אלון מורה), הרב יוסי פלאי (בנו של מנחם פליכס).

נשים למען בית המקדש

בראשות מיכל אביעזר, עקרת בית וטוענת רבנית, תושבת קרית שמואל. הארגון עוסק באיסוף תכשיטי זהב ואבנים טובות מנשים לקראת הקמת המקדש. התכשיטים והאבנים היקרות, שנאספים מופקדים למשמרת בכספת מכון-המקדש.

לכתחילה

בראשות משה פייגלין. המאבק על הר-הבית וכינון המקדש עומד במרכז הדיונים של חוגי "לכתחילה". יעד מרכזי הוא כינון בית-המקדש בידי אדם, בהתאם למצוות "עשו לי מקדש", שאיננה תלויה בביאת המשיח.²

משמרות המקדש

המייסדים, יהודה עציון ומשה פייגלין. מקום הכינוס - רח' משגב לדרך, בסמוך למכון המקדש. המטרה - קיום נוכחות קבועה של פעילי המשמרות בכניסה להר-הבית, כשהם לבושים לבן ועטורי זקן. בהתאם למנהג העתיק מתקופת הבית השני. חיידוש מנהג משמרות מקדש נועד גם לכוון את העולים אל ההר אל המקומות המותרים בכניסה ליהודים, על פי השקפתם של רבנים המשתייכים לקבוצות שוחרי המקדש.

משמרות הכוהנים

במשמרות הכוהנים חברים בני משפחות כהן, הנחשבים צאצאי שבט לוי, שהם האנשים האמורים לשרת בעבודת המקדש.

² "לכתחילה", גיליון מס' 67 וגיליון מס' 61.

לצורך ההכנות המעשיות לקידום בניית המקדש חולקה הארץ ל"משמרות" - אזורים כמשמרת יהודה, משמרת בנימין, משמרת מנשה וכו'. על כל אזור ממונה ראש משמרת, שאחראי על הכוהנים באזור. באופן מעשי נדרש כל אחד מהכוהנים המצטרפים למלא טופס פרטים אישיים ופירוט של מה שהוא מוכן לעשות "בעת פקודה" - כאשר יגיע הרגע להכין את עבודת המקדש. עבודות הקודש והמיומנויות הנדרשות ממשמרות הכוהנים כוללות מיומנויות בנייה, ניקיון, שחיטה והקרבת קורבנות, נגינה ועוד.

במסגרת התכנית ללימודי שחיטה של קורבנות פנו אנשי מצפה יריחו ליהודי אמריקאי, בעל מפעל פלסטיק בטקסס שהתנדב להכין עבורם חיות דמה מפלסטיק לאימוני שחיטה; עגלות ועגלים, פרות ועופות. תכנית נוספת שהתגבשה במצפה יריחו היא לבנות בהתנחלות דגם של המקדש בממדים 1 x 1 (כולל החצרות מדובר ב 187 מטר x 187 מטר). התכנית הוקפאה בינתיים, בגלל קשיים תכנוניים וכספיים ועקב בעיות הלכתיות.

במצפה יריחו קיים כולל מיוחד ללימודי המקדש. בכל יום שישי בבוקר מתכנסת קבוצה של גברים, בהדרכת רב הישוב, הרב יהודה קרויזר, ועוסקת בלימוד ודיון של דיני המקדש והקרבת קורבנות.

משה נימן, תושב מצפה יריחו, ממונה על הצד המעשי של בניית דגם בית המקדש בגבעות מצפה יריחו וכן עסק באיסוף תרומות וגיוס תומכים לארגוני המקדש. נימן טען בשיחה עם קשב, כי הרב יהודה קרויזר - רבה של מצפה יריחו, אסר בפניו להציג את התכניות המפורטות ואת האתר שבו נעשות ההכנות לבניית המקדש. הרב יהודה קרויזר, שמרכז את לימודי הילכות המקדש, אמר בשיחה עם קשב, שבניית דגם 1 x 1 של בית-המקדש נמצא בהילוך מתקדם, אך עדיין יש בעיות פרוצדורליות וטכניות והפרויקט עוד לא הגיע לשלב הביצוע המעשי. לדבריו, בינתיים מתרכזת העשייה בלימודים ובהכשרת הכוהנים, "כדי להיות מוכנים לעת פקודה".³

³ מבוסס על ביקורים במצפה יריחו ושיחות עם איתמר כהן ועם משה נימן, תושבי מצפה יריחו שעוסקים בעבודות ההכנה להקמת בית-המקדש.

נאמני הר-הבית

בראשות גרשון סלומון; גוף שפועל מחוץ לארגון הגג. סלומון מגייס תרומות מקהילות נוצריות פונדמנטליסטיות, בעיקר בארה"ב ובאירופה, הואות במלחמת גוג ומגוג ובהקמת בית-המקדש שלב תיאולוגי הכרחי לפני חזרתו של ישו ותחיית המתים. סלומון טען באזני קשב כי, לאחרונה הצטרפו לתנועתו נוצרים מכל רחבי העולם, כולל מארצות מוסלמיות: מצרים, אינדונזיה וארצות אפריקה, בסה"כ כעשרת אלפים איש. בארץ, השומים לדבריו, כחברים בתנועה-מעל עשרת אלפים איש.⁴

גרשון סלומון

בית הדין שליד הר-הבית

בגוף הקרוי "בית-הדין שליד הר-הבית" יושבים רבנים שוחרי מקדש, בין היתר - דב ליאור, נחמן כהנא וישראל אריאל. מדובר במוסד אלטרנטיבי, שגישתו ההלכתית כלפי עליית יהודים להר-הבית שונה מזו של מרבית הרבנים המוכרים על ידי הזרמים השונים. באמצעות "פסקי הלכה" שמוציא "בית הדין" מתכוונים שוחרי המקדש לשחוק את האיסורים ההלכתיים שמונעים עלייה אל ההר. בערב תשעה באב, תש"ס, הוציא "בית הדין שליד הר-הבית" פסק הלכה המתיר עליית יהודים אל הר-הבית, במקומות שאינם "מקום העזרה" במקדש, טריטוריה שמהווה לטענת רבני בית-הדין, רק חלק העשרים מכלל רחבת הר-הבית. אלה מקומות, שלטענת בית-הדין, מותרים לכניסת טמא מת, כלומר, משערי הר-הבית עד ה-"חיל". "זאת תוך הקפדה על טבילה כהלכה, קיום מצוות 'מורא מקדש', הליכה בלי מנעלים וכדומה".

העמותות המיישבות "פורום ירושלים"

"פורום ירושלים" היא עמותה שמאחדת ומאגדת את כל העמותות

⁴ בשיחה עם תחקירנית קשב, שהתקיימה ב-28.6.2000.

שגואלות את בתי ירושלים בעיר העתיקה: בית אורות, אלעד, עטרת כוהנים, עטרה ליושנה. הרעיון באיחוד הוא לרכז את הפעילות של כל העמותות ולרכז מאמץ בנושאים המשותפים. מאחורי פעילותן של העמותות עומדת האידיאולוגיה של גאולת קרקע בירושלים, תוך שימת דגש על קירבה לחומת הר-הבית. רבים מהפעילים בעמותות המיישבות פעילים גם בארגוני הר-הבית.

■ **עטרת כוהנים** - נוסדה ב 1978 כשיבה ללימוד תורת הכוהנים והקורבנות ע"י אנשי ישיבת הגולן, פעמיים בשנה, כפסח ובסוכות קיימה עטרת כוהנים, בשיתוף עם משרד הדתות וגופים אחרים כנסים לעיון בהלכות הקודש והמקדש. הרח החיה מאחורי עמותה הזו, הגדולה והתוססת מכולן, הוא מתי דן. הרב שלמה אבינר, המשמש כרב של עטרת כוהנים, הדגיש את הלכות לימוד המקדש כהתכוננות נפשית, רגשית ואינטלקטואלים לכינון המקדש ולא דווקא כעניין מעשי.

■ **בית אורות** - הוקמה ע"י חנן פורת ובני אלון, אשר גם נותר האישיות המובילה גם לאחר היבחרו כח"כ. הרב של בית אורות הוא הרב אלחנן בן נון, אחיו של יואל בן נון.

■ **עמותת אלעד** - פועלת בעיר דוד, בראשה עומד דוד בארי. לידם פועל הרב טאו, אך שורה עליהם רוח עצמאית - הם רואים עצמם אוטונומיים וחופשיים מפסיקה חיצונית של רב.

■ **עטרה ליושנה** - עמותה מיסודם של הרב נחמן כהנא, אחיו של הרב מאיר כהנא, הרב מרדכי אליהו, הרב אביגדור נבנצאל, רב הרובע היהודי, מתי דן ואחרים. מטרתה, כמופיע במסמכי השם העמותות "גאולת ירושלים הנתונה בידי זרים ויישובה בכוהנים, לווים ותלמידי חכמים, שיעסקו הלכה למעשה בלימוד הלכות המקדש...".

ישיבות

■ שובו-בנים

בדצמבר 1999 פרסם קשב תחקיר מיוחד על ישיבת "שובו בנים" השוכנת ברובע המוסלמי בירושלים. מהתחקיר מצטייר דיוקן של קבוצה קיצונית מסוכנת המורכבת מבעלי בתשובה, חלקם בעל רקע פלילי וחלקם בוגרי צבא בעלי יכולת מבצעית. רוב תלמידי הישיבה מגיעים משכונות מצוקה ומריכוזי אבטלה. בישיבה דמויות רבות בעלות אישיות אנרכיסטית ללא שום מורא מפני החוק והשלטון.

אנשי הישיבה שרויים במתח משיחי מסוכן, שמוון מאישיותו הקיצונית (והכריזמטית) של ראש הישיבה, הרב אליעזר ברלנד. השילוב של פונדמנטליזם דתי, קיצוניות לאומנית, רקע עבריני ומתח משיחי גבוה וקירבתם הגיאוגרפית (עשרות מטרים) והרעיונית להר-הבית, מסמנים קבוצה זו כבעלת פוטנציאל גבוה לפעילות אלימה בהקשר להר-הבית.

■ הרעיון היהודי

"הרעיון היהודי" הוא אחת משלוחות תנועת כ"ך, שממשיכה לפעול לאחר שהתנועה הוצאה אל מחוץ לחוק. הגוף מפעיל ישיבה ברחוב שמואל הנביא בירושלים ו"כולל" ברחוב הגיא בעיר העתיקה. כמו כן הוא מפעיל ארגון חזית בשם "חזית הרעיון", שאיתמר בן גביר נמנה על פעיליו. הארגון מפיץ ביטאון בשם "נוער קוממויות ישראל", בראשות הכולל עומדים הרב נחמן כהנא, אחיו של הרב מאיר כהנא והרב בנימין כהנא, בנו של מאיר כהנא, שנרצח. אנשי "הרעיון היהודי" ממלאים חלק פעיל בארגוני המקדש. בסעודת המקדש שהתקיימה בפברואר 1997 בירושלים חילקו פעילי הרעיון היהודי את ביטאונם, שקרא, בין היתר: "להוריד ולסלק... די נמאס. הגיע הזמן לעשות את שהיה צריך להיעשות כבר מזמן. ממשלת ישראל, סלקי את הגויים והערבים מהר-הבית."

צעדים מעשיים לקראת "הגאולה" וכינון המקדש

אלפי פעילים בלמעלה מעשרה ארגונים, חלקם קטנים וקיקיוניים, מקדישים את זמנם ומרצם ל"גאולת המקדש". אפשר לראות בפעילות של מרבית הארגונים עשייה לגיטימית, שלכאורה אינה מסכנת איש. אך אם נתייחס להקשר הרחב, במבט על, נגיע למסקנה כי פעילות כל הגופים יחד, שלעיתים היא אף מתואמת, הנה בחזקת 'כל הנחלים זורמים אל הים'. המטרה הסופית אחת היא - כינון המקדש במקומו המקורי על הר-הבית במקום מסגדי האיסלאם וכינון מדינת הלכה יהודית בישראל. ניסיון להגשים את המטרות הללו מאיים, לדעתנו, לא רק על הדמוקרטיה בישראל, אלא על עצם קיום המדינה. פעילות ענפה מתנהלת כאמור על ידי הגופים שתוארו כאן בדרך להגשמת המטרות הללו.

המסורת רואה בגאולה תהליך דטרמיניסטי, שנקבע על ידי האלוהות מבל יכולת של האדם להתערב. השוליים הקיצוניים נוקטים תפיסות אקטיביסטיות שהן חלק ממסורת עתיקה של קבוצות או בודדים שקצרה רוחם מלחכות לגאולה והם מנסים לזרחה. פרופ' דב שוורץ, ראש המחלקה לפילוסופיה באוניברסיטת בר אילן, אומר לקשב, שזו גישה שדומה לאקט של כישוף.

תרשים: הערכות ארגונית להקמת בית המקדש השלישי

חידוש הסנהדרין:

על-פי שוחרי המקדש הקמת בית-המקדש השלישי מחייבת גם את חידוש עבודת הסנהדרין. לפי תחקיר קשב, בשקט ובחשאי חידשו לאחרונה שוחרי המקדש את "הסנהדרין הקטנה" - גוף הלכתי, שמנה עשרים ושלושה חברים, ופסק מלפעול במאה החמישית לספירה. הסנהדרין (מיוזינת: סינדרון - "מועצת זקנים"), היה המוסד הדתי, המשפטי והפוליטי העליון של היהודים בארץ ישראל מימי החשמונאים ועד לביטול הנשיאות. "סנהדרין גדולה" כללה 71 חברים. "סנהדרין קטנה" כללה 23 חברים שהיוו יחד בית דין שהיה מוסמך לדון דיני נפשות על פי התורה. בימי בית שני ישבה הסנהדרין בלשכת הגזית שבמקדש. אחרי החורבן עברה ליבנה וסמכויותיה צומצמו.

מאחר היוזמה לחדש את עבודת "הסנהדרין הקטנה", עומדים כ-30 איש, וביניהם שוחרי מקדש מרכזיים, כמו, פרופ' הלל וייס, יהודה עציון, משה פייגלין ויואל לרנר. בקבוצה פעילים עוד הרב פנחס היימן, לשעבר רבה של אוניברסיטת בר-אילן, דב שטיין, חוזר בתשובה והרב פנחס עידן, שמקורב לש"ס. הגוף החדש המתקרא "סנהדרין" (ההרכב המלא נשמר בסוד) מתכנס באופן תקופתי, בבית משופץ ברחוב משגב לדרך 17, ברובע היהודי, שנשכר לשם כך, סמוך למכון המקדש. הכוונה, אומר יהודה עציון, להעמיד בראשו בהמשך, רבנים גדולים, כמו, הרב אלישיב, הרב עובדיה יוסף, הרב שפירא, הרב אליהו והרב שטיינמן, ומועצת גדולי תורה - ותפקידם יהיה לפסוק בבעיות קיומיות. "צריך להקים את הסנהדרין מחדש בגלל שהמדינה בוגדת בשליחותה ומפקירה אדמות לאום, מים, משאבים כלכליים - לטובת האויבים", אומר עציון.

הארכיאולוגים מכורים לאויב. הרבנות בוגדים.

"העם הפקיר את קודש הקודשים וזה לא היה קורה אילולא היתה לנו מדינה. אז דווקא יהודי העולם היו מתאחדים ומקימים קול זעקה. היום הם סומכים על המדינה ועל הרבנות - שהם בוגדים במלוא מובן המילה. הארכיאולוגים מכורים לאויב - זה ברור. בקשי דרוון, הרב הראשי - הוא מוביל לאבדון. כל מי שרואה מה קורה בהר-הבית ולא נוקף אצבע - הוא ממש יודבראט. הווקף לא מזכיר שהיה שם בית מקדש והרב הראשי תומך בו ונותן לו את כל הסמכויות. העם איבד את הראש. הרי כמו שגירשנו את הממשל הבריטי אפשר בתחבולות לסלק גם את המסגדים ואת הווקף. בלי הר-הבית נעלם סם החיים. אנחנו שכחנו את השורשים ונתלים רק בכסף. האשמה תלויה ברבנות הראשית. היא שהפקירה ומפקירה."

הרב יוסף אלבוים, ראש התנועה לכינון המקדש.

במאמר שכתב ב"לכתחילה" (גיליון מס' 76), תחת הכותרת "סנהדרין עכשיו" הציג הלל וייס את המניעים הרעיוניים לחידוש מוסד הסנהדרין.

"...כדי להיחלץ מהידרדרות במדרון החורבן יקום מוסד לאומי-שיפוטי-תורני עליון החורץ משפטו ללא מורא בכל עניין ציבורי ובכל עניין פרטי בין ביוזמת הפונים אליו ובין ביוזמתו. מוסד זה הוא הסנהדרין שחייבת לקום עכשיו מתוך הלחץ הציבורי על אישי התורה, המשפט והכלכלה ועל אנשי המדינה והפוליטיקאים ואם הוא מסיר עיניו וליבו, אם הוא ירא מהשלטונות, אז דמי ישראל בחגורתו. זה הזמן לקיים בהידור מצווה לא תגורו מפני איש'. מי שירא ורך לבב אינו ראוי לשבת בסנהדרין...".

שוחרי המקדש שפועלים מאחורי הקלעים לחידוש הסנהדרין אמרו לתחקירני קשב כי הם אינם מעוניינים לפרסם בשלב זה, את עצם הקמת הסנהדרין, כיוון שהעם עדיין אינו מוכשר לקבל זאת.

פרופ' הלל וייס אמר לקשב כי "מדובר ביצירת אלטרנטיבה דתית למנהיגות החילונית של המדינה".⁶

⁶ פרופ' הלל וייס בשיחה עם קשב שהתקיימה ב-16.8.2000.

פרה אדומה - בחיפוש אחר הפרה העשירית:

במקומות שונים בארץ מנסים שוחרי המקדש לגדל פרה אדומה - בעל חיים שמאפרו ניתן יהיה לטהר את הכוהנים ולהכשירם לעבוד את עבודת המקדש. זה תנאי הכרחי לחידוש עבודת המקדש מאחר ועפ"י ההלכה כל היהודים בימינו נגועים בטומאת מתים - טומאה שנובעת ממגע עם מת או הימצאות בקרבתו. בימי המקדש הוגדר בתוכו שטח מצומצם, "החיל", שרק אליו היתה מותרת הכניסה, לאחר היטהרות באפרה של הפרה האדומה. כיום, אין אפשרות לקבוע באופן מדויק את גבולות המקדש ואת מקומו של "החיל", ולפיכך, רוב הרבנים אסרו על כניסה אל כל שטח הר-הבית, שמא ידרוך יהודי בשטח "החיל", קודם שטיהר את עצמו באפרה של הפרה האדומה. העדרה של הפרה האדומה בימינו עומד אפוא ביסוד איסור הכניסה ההלכתי הגורף להר-הבית והוא שמסביר את הדחף של שוחרי המקדש למצוא או לגדל פרה אדומה.

המסורת מספרת, כי מימי משה ועד חורבן בית שני נשרפו תשע פרות אדומות שנמצאו ראויות. אחת הכין משה, ואפרה הספיק עד אחרי גלות בבל; את השנייה הכין עזרא הסופר; ואת השאר הכוהנים הגדולים שחיו בתקופת המקדש. הרמב"ם כתב שאת הפרה האדומה העשירית יכין המלך המשיח, אך שוחרי המקדש אינם מוכנים להמתין והם פתחו בחיפוש אינטנסיבי אחר הפרה האדומה.

עפ"י ההלכה חייבת הפרה האדומה להיות בת שלוש, אדומה למהדרין, בעלת גזון אחיד, ואפילו מספר שערות בצבע שונה פוסל אותה מלשמש בקודש. אף קרניה ואפה חייבים להיות בצבע אדום. אסור שיהיה בה מום, או שיעלה עליה עול.⁷

⁷ ר' עוד נדב שרנאי, "הר המריבה - המאבק על הר הבית", הוצאת כתר, 1995.

האיומים על הר-הבית הגיעו לשלב קריטי. יותר מעשרה גופים שוחר מקדש מאגדים עשרות אלפי אנשים, ועוסקים בפועל, בקידום מעשי של רעיון הקמת בית-המקדש השלישי.

כל אחד מהגופים הללו עוסק בתחום ייחודי לו, אך הוא משתלב באידיאולוגיה הכללית של שוחרי המקדש המתבססת על תורת שלבים, שראשיתה לימוד וחינוך עבודת המקדש והפולחן ואחריתה בהקמת בית-המקדש במקום מסגדי הר-הבית. במעגל השני קיימת קבוצת תמיכה רחבה הכוללת גופים הלכתיים, למשל, "בית-הדן שליד הר-הבית", עמותות מיישבות במזרח ירושלים, כגון "עטרת כוהנים", שמתמקדות ברכישת נכסים בסמוך לחומות הר-הבית, ישיבות קיצוניות, כשיבת "שובו בנים", וחוגים ממועצת יש"ע, "זו ארצנו", "מטה מאמ"ץ", רבנים ומנהיגים קהילתיים.

תחקיר קשב מעלה עוד, כי בשקט ובחשאיות חידשו לאחרונה שוחרי המקדש את "הסנהדרין הקטנה" - גוף הלכתי, שמונה 23 חברים, שפסק לפעול במאה החמישית לספירה. מאחורי הניסיון לחדש את עבודת "הסנהדרין הקטנה", עומדים כ-30 "שוחרי מקדש", המבקשים לכונן מדינת הלכה בישראל ולהקים את בית-המקדש השלישי.

תודעת המקדש בציבוריות הישראלית הולכת וצוברת תאוצה בשנים האחרונות, בין השאר בעידוד המדינה. המדינה מממנת באופן שוטף פעילות של מכונים ומוסדות הפועלים לחידוש עבודת הפולחן של בית המקדש וכנסים של שוחרי מקדש. גם עיריית ירושלים מסייעת לפעילות הארגונים וראש העיר אף העמיד עצמו לאחרונה, בראש הקמפיין הציבורי למען הר-הבית.

מדיניות זאת היא חסרת אחריות ומסוכנת. לא מדובר בגופים שעוסקים בהיסטוריה, בתרבות ובחינוך גרידא, אלא בגופים הפועלים באופן מעשי

לקידום בית-המקדש. בית-המקדש, לידום, יקום על הר-הבית במקום המסגדים הניצבים שם כיום. תפיסה כזאת מחייבת את הריסת המסגדים.

החשש מחתימת הסדר מדיני, קריאותיהם של רבנים שעלולות להתפרש כהיתר לפגיעה במסגדי הר-הבית וקריאות מפורשות שמשמיעים לאחרונה שוחרי מקדש "להרוס את המסגדים", כמו גם הרצון לנקום את מותו של הרב בנימין כהנא מעמידים את מסגדי הר-הבית כמטרה מרכזית לפיגוע בידי יהודים.

במקרה של פגיעה במקומות המקודשים תוטל כל האחריות על ישראל וצפויים להתעורר כוחות הרס בעלי עוצמה אפוקליפטית. לפיכך, בלי קשר למהות ההסדר הפוליטי בהר-הבית, למדינת ישראל אינטרס חיוני לשתף גורמים בינלאומיים באחריות על המקומות הקדושים, גם אם אין אפשרות לחתום על הסכם שלום כעת. לפיכך, לדעתנו, על ממשלת ישראל לנקוט ללא דיחוי בצעד יזום ולהזמין גורמים בינלאומיים (א"ם או כוח רב לאומי) להשתתף באחריות לביטחון המקומות הקדושים בהר-הבית.

במקביל, על ממשלת ישראל לנקוט מאמץ אבטחתי ומודיעיני עליון בהר-הבית ובסביבתו. כוחות הביטחון חייבים לנהל מעקב צמוד אחר פעילי קבוצות המקדש מהמעגל הראשון ומהמעגל השני. הסכנה המיידית לפיגוע בהר הבית נשקפת, לדעתנו, בעיקר מהשוליים - ממפגע בודד מקרב קהילות החוזרים בתשובה (כגון "שובו בנים"), שיהיה מוכן להקרבה אישית בנוסח יגאל עמיר וברוך גולדשטיין.

אנו קוראים לרשויות להפסיק כל סוג של תמיכה ומימון של ארגונים ומוסדות שוחרי מקדש.

בנוסף, יש לתבוע מרבני יש"ע וממנהיגי הציבור הדתי-לאומי והחרדי להתנער פומבית מהקריאות "להרוס את המסגדים", כי בנפשנו הדבר.

לכבוד: ראש הממשלה מר אהוד ברק
משרד ראש הממשלה
ירושלים

אדוני ראש הממשלה,

מצורף לעיונך תזכיר קשב בנושא הר הבית, שעיקרו: האיומים על הר-הבית הגיעו לשלב קריטי. יותר מעשרה גופים שוחרי מקדש המאגדים עשרות אלפי אנשים פועלים לחידוש עבודת המקדש, התרחבות דרמטית במעגל הפעילים והאוהדים והתעצמות בסביבה התומכת, האידיאולוגית והציבורית, כרעיון הריסת המסגדים.

במקרה של פגיעה במקומות המקודשים תוטל כל האחריות על ישראל וצפויים להתעורר כוחות הרס בעלי עוצמה אפוקליפטית. לפיכך, בלי קשר למהות ההסדר הפוליטי בהר-הבית, למדינת ישראל אינטרס חיוני לשתף גורמים בינלאומיים באחריות על המקומות הקדושים, גם אם אין אפשרות לחתום על הסכם שלום כעת. לפיכך, לדעתנו, על ממשלת ישראל לנקוט ללא דיחוי בצעד יזום ולהזמין גורמים בינלאומיים (א"ם או כוח רב לאומי) להשתתף באחריות לביטחון המקומות הקדושים בהר-הבית.

במקביל, על ממשלת ישראל לנקוט מאמץ אבטחתי ומודיעיני עליון בהר-הבית ובסביבתו. כוחות הביטחון חייבים לנהל מעקב צמוד אחר פעילי קבוצות המקדש מהמעגל הראשון ומהמעגל השני (הסכנה המיידית לפיגוע בהר-הבית נשקפת, לדעתנו, מהשוליים - ממפגע בודד מקרב קהילות החוזרים בתשובה, כמו, "שובו בנים", שיהיה מוכן להקרבה אישית בסגנון יגאל עמיר וברוך גולדשטיין). כמו כן, על הרשויות להפסיק כל סוג של תמיכה ומימון של ארגונים ובמוסדות שוחרי מקדש. בנוסף, יש לתבוע מרבני יש"ע וממנהיגי הציבור הדתי-לאומי והחרדי להתנער פומבית מהקראות "להרס את המסגדים", כי בנפשנו הדבר.

בכבוד רב

יהור באר
מנכ"ל קשב

ד"ר יובל קרניאל
יו"ר הוועד המנהל

אנו החתומים מטה מודאגים מהתחזקות האיומים לפגיעה במסגדי הר-הבית מידי גורמים קנאים ומשיחיים ומתוצאות הרוח אסון של פגיעה כזאת.

במקרה של פגיעה במקומות המקודשים לאיסלאם צפויה מלחמה כוללת והתעוררות של כוחות הרס שיציבו את מדינת ישראל בסכנה קיומית. החשש מחתימת הסדר מדיני, קריאותיהם של רבנים שעלולות להתפרש כהיתר לפגיעה במסגדי הר-הבית, קריאות מפורשות שמשמיעים לאחרונה שוחרי מקדש "להרס את המסגדים", כמו גם הרצון לנקום את מותו של הרב בנימין כהנא מעמידים את מסגדי הר-הבית כמטרה מרכזית לפיגוע בידי יהודים. כפי שעולה מדו"ח קשב על הר-הבית, יותר מעשרה גופים שוחרי מקדש המאגדים עשרות אלפי אנשים עוסקים בפועל בקידום מעשי של רעיון הקמת בית-המקדש השלישי. כל אחד מהגופים הללו עוסק בתחום ייחודי לו, אך הוא משתלב באידיאולוגיה הכללית של שוחרי המקדש המתבססת על תורת שלבים, שראשיתה לימוד וחידוש עבודת המקדש והפולחן ואחריתה בהקמת בית-המקדש במקום מסגדי הר-הבית. רבים מפעילים אלה הם בעלי רקורד של הרשעות בפעילות לאומנית אלימה, בהם אנשי כ"ך והמתתרת היהודית. לאלה מצטרפת קבוצת תמיכה רחבה הכוללת ארגונים, גופים הלכתיים, חוגים פוליטיים, רבנים ומנהיגים קהילתיים, אנו קוראים לממשלת ישראל לגלות ערנות לאיומים המתחזקים על הר-הבית ולעשות כל אשר לאל ידה לסכל אותם.

* בעקבות ממצאי קשב על קבוצות הר-הבית נוסח גילוי הדעת, שבין החתומים עליו:

- כרמי דילון, ראש השב"כ, לשעבר.
- דוד גרוסמן, סופר.
- אלוף הר-אבן, "סיכוי".
- אסף חפץ, מפכ"ל המשטרה, לשעבר.
- פרופ' ירמיהו יובל, האוניברסיטה העברית.
- שלמה להט (נצי"ץ) ראש עיריית ת"א, לשעבר.
- פרופ' אבישי מרגלית, האוניברסיטה העברית.

מי ומי בקשב:

יו"ר הועד המנהל: ד"ר יובל קרניאל
מנכ"ל: יזהר באר
רכזת מחקר: נגה איתן.

חברי הועד המנהל:

- עמוס אילון,
- פרופ' גליה גולן,
- עו"ד רבקה חזן,
- יפתח יעקב,
- אבי כצמן,
- רם לוי,
- דוד מיכאליס,
- פרופ' אבישי מרגלית,
- ד"ר אריה נאור,
- פרופ' שושנה-בלום קולקה,
- ד"ר אסעד ראנם,
- יובל רבין.

חברי קבוצת התמיכה הציבורית:
 (רשימה חלקית)

- ד"ר שמחה אפשטיין, האוניברסיטה העברית
- חיים באר, סופר
- ד"ר משה הלברטל, האוניברסיטה העברית
- אלוף הראבן, עמותת "סיכוי"
- הרב מנחם הכהן, מרכז ספיר, ירושלים
- מיכאל הר-סגור, הסטוריון
- פרופ' שולמית וולקוב, אוניברסיטת ת"א
- מכרם ח'ורי, חתן פרס ישראל
- א.ב. יהושע, סופר, חתן פרס ישראל
- ס. יזהר, סופר
- חיים כהן, שופט בית המשפט העליון (בדימוס)
- בנימין כהן, שופט בית המשפט המחוזי (בדימוס)
- רם כספי, עו"ד
- פרופ' אסא כשר, אוניברסיטת ת"א
- שלמה להט (צ'יץ'), ראש עיריית ת"א, לשעבר
- ניבה לניר, עיתונאית
- סמי מיכאל, סופר
- פרופ' משה מעוז, האוניברסיטה העברית
- משה נגבי, משפטן ופרשן
- סלמאן נטור, סופר
- פרופ' אוריאל סימון, אוניברסיטת בר אילן
- אלי עמיר, סופר ומנכ"ל עלית הנוער
- פרופ' אברהם פרידמן, מכון ירושלים לחקר ישראל
- פרופ' אבי רביצקי, האוניברסיטה העברית
- הרב אורי רגב, המרכז לפלורליזם יהודי, ירושלים
- ד"ר דוד רוזן, הליגה נגד השמצה, ישראל
- פרופ' עמוס שפירא, אוניברסיטת ת"א

מימון

קשב פונה לקרנות, בארץ ובח"ל, התורמים לנושאים כמו: זכויות אדם, חינוך, פלורליזם ושינוי חברתי. כן פונה העמותה לתורמים פרטיים בארץ ובח"ל השותפים לדאגה לגורלה של הדמוקרטיה בישראל. המקורות העיקריים למימון פעילות קשב הם הקרן החדשה לישראל והאיחוד האירופי.

מה אתם יכולים לעשות?

להצטרף לקבוצת התמיכה הציבורית, להתנדב לפעילות בתחומי מחקר, כתיבה וחינוך ובעיקר לתרום כדי שנוכל להמשיך בפעילותנו. ניתן לתרום או להצטרף לפעילות בעמותה באמצעות הספח המצורף או בפנייה ישירה לקשב.

פרויקטים ודו"חות קודמים של קשב: תזכיר

- אכיפת החוק על תחנות הרדיו הפיראטיות במערכת הבחירות, 2001.
- מיפוי הקבוצות המסוכנות לדמוקרטיה בישראל, 2001.
- "מדיה בוידינג", פרויקט תקשורת ישראלי - פלסטיני, 2000.
- "שובו בנים" - דיוקן של משיחיות מסוכנת, 1999.
- פעילות נגד תופעת הזיופים בקלפיות במערכת בחירות 1999.
- מעקב אחר התקשורת האלקטרונית במערכת בחירות 1999.
- "מבט על החדשות" - סיקור החדשות בשני ערוצי הטלוויזיה בישראל, 1998.
- "הרדיו הפיראטי בישראל - תקשורת אלטרנטיבית או סכנה לדמוקרטיה?", 1998.